KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 1.3.2024 r.
COM(2024) 92 final

2024/0048 (NLE)

Wniosek

DECYZJA RADY

w sprawie przystąpienia Tonga do Umowy przejściowej o partnerstwie między Wspólnotą Europejską, z jednej strony, a państwami Pacyfiku, z drugiej strony

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

• Przyczyny i cele wniosku

Załączony wniosek dotyczący decyzji Rady stanowi instrument prawny w sprawie zatwierdzenia w imieniu Unii Europejskiej (UE) przystąpienia Tonga do umowy przejściowej o partnerstwie między Wspólnotą Europejską, z jednej strony, a państwami Pacyfiku, z drugiej strony („umowa"), zgodnie z art. 218 ust. 6 TFUE.

W dniu 12 czerwca 2002 r. Rada upoważniła Komisję do podjęcia negocjacji w sprawie umów o partnerstwie gospodarczym (UPG) z państwami Afryki, Karaibów i Pacyfiku (AKP).

W dniu 30 lipca 2009 r. UE podpisała umowę przejściową o partnerstwie gospodarczym między Unią (wówczas Wspólnotą Europejską), z jednej strony, a państwami Pacyfiku, z drugiej strony. Umowa przejściowa o partnerstwie gospodarczym jest stosowana tymczasowo przez Papuę-Nową Gwineę i Republikę Fidżi odpowiednio od dnia 20 grudnia 2009 r. i dnia 28 lipca 2014 r.

W art. 80 umowy przejściowej o partnerstwie gospodarczym przewidziano możliwość przystąpienia innych wysp Pacyfiku do tej umowy. W związku z tym Niezależne Państwo Samoa i Wyspy Salomona przystąpiły do umowy i tymczasowo ją stosują odpowiednio od dnia 31 grudnia 2018 r. i 17 maja 2020 r.

W dniu 13 lipca 2023 r. Tonga złożyło do Komisji wniosek o przystąpienie do przejściowej UPG wraz z ofertą dostępu do rynku. Komisja oceniła ofertę i uznała ją za możliwą do przyjęcia. W konsekwencji Komisja zakończyła negocjacje w imieniu Unii.

• Spójność z przepisami obowiązującymi w tej dziedzinie polityki

Niniejszy wniosek służy wykonaniu Umowy o partnerstwie między członkami grupy państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku, z jednej strony, a Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi, z drugiej strony („umowa o partnerstwie AKP-UE" lub „umowa z Kotonu", która zostanie zastąpiona przez „umowę o partnerstwie OACPS-UE" (porozumienie zastępujące umowę z Kotonu))[1].

Przystąpienie Tonga do umowy przejściowej o partnerstwie gospodarczym między UE, Fidżi, Papuą-Nową Gwineą, Samoa i Wyspami Salomona[2], która jest asymetryczną i zgodną z zasadami WTO umową handlową, wzmacnia ramy prawne stosunków handlowych UE z państwami partnerskimi oraz ułatwia wzajemną wymianę handlową. Włącza ono również Tonga do systemu wspólnych zasad i instytucji ustanowionych na mocy tej przejściowej UPG.

Po sklasyfikowaniu Tonga przez Bank Światowy jako kraju o wyższym średnim dochodzie zostało ono usunięte z wykazu krajów korzystających z ogólnego systemu preferencji taryfowych (GSP) w 2019 r. i od dnia 1 stycznia 2021 r. nie korzysta już z preferencji GSP (bezcłowy i bezkontyngentowy dostęp do rynku UE).

---

[1] Dz.U. L 287 z 4.11.2010, s. 3 Umowa zmieniona umową podpisaną w Luksemburgu w dniu 25 czerwca 2005 r. (Dz.U. L 209 z 11.8.2005, s. 27) i umową podpisaną w Wagadugu w dniu 22 czerwca 2010 r. (Dz.U. L 287 z 4.11.2010, s. 3).

[2] Decyzja Rady z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie podpisania i tymczasowego stosowania Umowy przejściowej o partnerstwie między Wspólnotą Europejską, z jednej strony, a państwami Pacyfiku, z drugiej (Dz.U. L 272 z 16.10.2009, s. 1).

Po przystąpieniu i w oczekiwaniu na zakończenie odpowiednich procedur wewnętrznych przez państwa Pacyfiku będące stroną umowy (Fidżi, Papua-Nowa Gwinea, Samoa i Wyspy Salomona), UE i Tonga będą stosować tymczasowo umowę, z zastrzeżeniem wzajemnej notyfikacji na piśmie o zakończeniu niezbędnych do tego procedur wewnętrznych, zgodnie z art. 76 ust. 3 umowy.

- **Spójność z innymi politykami Unii**

Umowa o partnerstwie gospodarczym zawiera postanowienia dotyczące zrównoważonego rozwoju (art. 3), zgodnie z którymi Strony potwierdzają, że cel zrównoważonego rozwoju stanowi integralną część umowy, spójnie z nadrzędnymi celami i zasadami określonymi w umowie z Kotonu, w szczególności z ogólnym zobowiązaniem do ograniczenia i ostatecznego wyeliminowania ubóstwa w sposób spójny z celami zrównoważonego rozwoju.

Umowa przejściowa o partnerstwie gospodarczym jest umową handlową ukierunkowaną na rozwój, która oferuje Tonga asymetryczny dostęp do rynku i umożliwia temu państwu ochronę wrażliwych sektorów przed liberalizacją, a jednocześnie zapewnia szereg gwarancji i klauzulę ochrony nowych gałęzi przemysłu. Ponadto zawiera postanowienia dotyczące reguł pochodzenia ułatwiające wywóz z Tonga do UE. Postanowienia te przyczyniają się do osiągnięcia celu spójności polityki na rzecz rozwoju[3] oraz są zgodne z art. 208 TFUE.

2. PODSTAWA PRAWNA, POMOCNICZOŚĆ I PROPORCJONALNOŚĆ

- **Podstawa prawna**

Podstawę prawną niniejszej decyzji Rady stanowi Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 207 ust. 4 akapit pierwszy, w związku z art. 218 ust. 6 lit. a) pkt (v).

- **Pomocniczość (w przypadku kompetencji niewyłącznych)**

Zgodnie z art. 3 ust. 1 lit. e) TFUE wspólną politykę handlową określono jako wyłączną kompetencję Unii.

- **Proporcjonalność**

Niniejszy wniosek jest niezbędny w celu wykonania międzynarodowych zobowiązań Unii określonych w umowie o partnerstwie AKP-UE, w szczególności w celu zawarcia nowych porozumień handlowych zgodnych z zasadami WTO, które stopniowo usuwają bariery w handlu między stronami oraz zacieśniają współpracę we wszystkich obszarach istotnych dla handlu.

- **Wybór instrumentu**

Nie istnieje żaden inny instrument prawny, który mógłby posłużyć do osiągnięcia celu wyrażonego w niniejszym wniosku.

[3] Poprzez spójność polityki na rzecz rozwoju UE i jej państwa członkowskie dążą do uwzględnienia celów rozwoju w politykach, które mogą mieć wpływ na kraje rozwijające się. Spójność polityki na rzecz rozwoju ma na celu zminimalizowanie sprzeczności i budowanie synergii między różnymi politykami UE. Jej celem jest zwiększenie skuteczności współpracy na rzecz rozwoju z korzyścią dla naszych krajów partnerskich.

3. WYNIKI OCEN EX POST, KONSULTACJI Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI I OCEN SKUTKÓW

- **Oceny ex post/oceny adekwatności obowiązującego prawodawstwa**

Nie dotyczy.

- **Ocena skutków**

W latach 2003–2007 przeprowadzono ocenę wpływu na zrównoważony rozwój (SIA) dotyczącą umów o partnerstwie gospodarczym UE–AKP. Specyfikacja istotnych warunków zamówienia w odniesieniu do tego projektu została opublikowana przez Komisję Europejską w 2002 r. w ramach zaproszenia do składania ofert. W wyniku tego zaproszenia do składania ofert pięcioletnią umowę ramową przyznano w sierpniu 2002 r. przedsiębiorstwu PwC France. Wstępną wersję ostatecznego sprawozdania z oceny SIA przedstawiono zainteresowanym stronom w Europie w ramach unijnego dialogu na temat społeczeństwa obywatelskiego zorganizowanego przez Komisję Europejską w dniu 23 marca 2007 r. w Brukseli. Nie przeprowadzono nowej SIA ponieważ niniejsza inicjatywa dotyczy przystąpienia do istniejącej umowy, która jest już stosowana przez inne wyspiarskie państwa Pacyfiku, których struktura oraz sytuacja gospodarcza i społeczna są porównywalne z warunkami panującymi w Tonga.

- **Sprawność regulacyjna i uproszczenie**

Zatwierdzenie przystąpienia Tonga do umowy przejściowej o partnerstwie gospodarczym nie jest przedmiotem procedur programu sprawności i wydajności regulacyjnej (REFIT); nie wiąże się z żadnymi kosztami dla unijnych MŚP, ani nie prowadzi do powstania kwestii związanych z otoczeniem cyfrowym.

- **Prawa podstawowe**

Wniosek nie ma skutków dla ochrony praw podstawowych w Unii.

4. WPŁYW NA BUDŻET

Tonga będzie korzystało z całkowicie bezcłowego i bezkontyngentowego dostępu do rynku UE dla wszystkich produktów w zamian za stopniowe otwieranie swojego rynku na produkty unijne. W związku z tym nie zaistnieje wpływ na budżet, ponieważ w wyniku przystąpienia do umowy Tonga będzie w dużej mierze dalej korzystać z dostępu do rynku UE (tak jak dotychczas, w ramach standardowego ogólnego systemu preferencji taryfowych) na takich samych preferencyjnych warunkach.

5. ELEMENTY FAKULTATYWNE

- **Korzyści wynikające z przystąpienia dla podmiotów gospodarczych**

Umowa przejściowa o partnerstwie gospodarczym stwarza podmiotom gospodarczym z UE warunki do pełnego korzystania z możliwości oferowanych przez poszczególne gospodarki. Wykonanie tej umowy w dużym stopniu zmniejszy opłaty celne nakładane na eksporterów produktów przemysłowych z UE przy wywozie do Tonga. Umowa spełnia kryteria ustanowione w art. XXIV GATT 1994 (dotyczącym zniesienia ceł i innych ograniczających przepisów handlowych w odniesieniu do praktycznie całego handlu między stronami). Oferta mieści się z zachowaniem znacznego marginesu w zakresie progu wymaganego przez WTO, tj. 78,9 % liberalizacji (pod względem liczby pozycji taryfowych), co odpowiada 81 % wielkości wywozu UE w ciągu 20 lat. Tonga będzie korzystać z utrzymania bezcłowego i bezkontyngentowego dostępu do rynku UE.

Umowa przejściowa o partnerstwie gospodarczym określa również zasady w dziedzinie m.in. równoważonego rozwoju, barier technicznych w handlu (TBT) oraz środków sanitarnych i fitosanitarnych (SPS). Ponadto Strony umowy przejściowej o partnerstwie gospodarczym uczestniczą w Komitecie ds. Handlu ustanowionym na mocy umowy. Możliwość skorzystania przez UE z dwustronnego mechanizmu rozstrzygania sporów przewidzianego w umowie przyczynia się do osiągnięcia celu polegającego na zapewnieniu przejrzystego, niedyskryminacyjnego i przewidywalnego otoczenia dla podmiotów z UE w państwach Pacyfiku.

- **Plany wykonania i monitorowanie, ocena i sprawozdania**

Tonga będzie uczestniczyć w ustanowionym zgodnie z art. 68 Umowy przejściowej o partnerstwie gospodarczym Komitecie ds. Handlu, który zajmuje się wszystkimi kwestiami niezbędnymi do wykonania tej umowy, włącznie z monitorowaniem i przeglądem wdrażania umowy, koordynacją i konsultacją w kwestiach dotyczących TBT i SPS (bariery techniczne w handlu oraz środki sanitarne i fitosanitarne), identyfikowaniem i przeglądem sektorów i produktów priorytetowych oraz wynikającymi z tego priorytetowymi obszarami współpracy, a także opracowaniem zaleceń dotyczących zmian do umowy. Komitet ds. Handlu złożony jest z przedstawicieli Stron.

- **Dokumenty wyjaśniające (w przypadku dyrektyw)**

Nie dotyczy.

- **Szczegółowe objaśnienia poszczególnych przepisów wniosku**

W art. 1 i 2 wniosku zawarto przepisy w sprawie zatwierdzenia, w imieniu Unii Europejskiej, przystąpienia Tonga do umowy przejściowej o współpracy gospodarczej oraz w sprawie notyfikacji, aby wyrazić zgodę Unii Europejskiej na przystąpienie tego państwa do umowy oraz na jej tymczasowe stosowanie zgodnie z jej art. 76 ust. 3.

W art. 3 określono, że zatwierdzenia przystąpienia nie można interpretować jako przyznającego prawa lub nakładającego obowiązki, na które można bezpośrednio powoływać się w sądach lub trybunałach Unii Europejskiej lub państw członkowskich.

W art. 4 określono datę wejścia w życie decyzji.

2024/0048 (NLE)

Wniosek

DECYZJA RADY

w sprawie przystąpienia Tonga do Umowy przejściowej o partnerstwie między Wspólnotą Europejską, z jednej strony, a państwami Pacyfiku, z drugiej strony

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 207 ust. 4 akapit pierwszy, w związku z art. 218 ust. 6 akapit drugi lit. a) ppkt (v), uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

uwzględniając zgodę Parlamentu Europejskiego[4],

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) W dniu 12 czerwca 2002 r. Rada upoważniła Komisję do podjęcia negocjacji w sprawie umów o partnerstwie gospodarczym z grupą państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku[5].

(2) Umowa przejściowa o partnerstwie między Wspólnotą Europejską, z jednej strony, a państwami Pacyfiku, z drugiej[6] (zwana dalej „umową przejściową o partnerstwie"), która ustanawia ramy dla umowy o partnerstwie gospodarczym, została podpisana w Londynie w dniu 30 lipca 2009 r. Umowa przejściowa o partnerstwie jest stosowana tymczasowo przez Papuę-Nową Gwineę i Republikę Fidżi odpowiednio od dnia 20 grudnia 2009 r. i od dnia 28 lipca 2014 r.

(3) W art. 80 umowy przejściowej o partnerstwie zawarto postanowienia dotyczące przystąpienia innych wyspiarskich państw Pacyfiku. W związku z tym Niezależne Państwo Samoa i Wyspy Salomona przystąpiły do umowy przejściowej o partnerstwie i tymczasowo ją stosują odpowiednio od dnia 31 grudnia 2018 r. i 17 maja 2020 r.

(4) W dniu 13 lipca 2023 r. Tonga złożyło do Unii wniosek o przystąpienie wraz z ofertą dostępu do rynku.

(5) Komisja oceniła ofertę Tonga oraz, po dokonaniu zmian, uznała ją za możliwą do przyjęcia. W konsekwencji Komisja zakończyła negocjacje z Tonga w dniu 27 września 2023 r.

(6) Zgodnie z art. 76 ust. 3 umowy przejściowej o partnerstwie Unia i Tonga rozpoczynają tymczasowo stosować umowę przejściową o partnerstwie po upływie 10 dni od dokonania wzajemnej notyfikacji na piśmie o zakończeniu niezbędnych do tego odpowiednich procedur wewnętrznych.

---

4 Parlament Europejski wyraził zgodę w dniu [data] r.

5 Dyrektywy Rady dotyczące negocjacji umów o partnerstwie gospodarczym z państwami i regionami AKP (9930/02 (DG E II) HH/sg).

6 Decyzja Rady 2009/729/WE z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie podpisania i tymczasowego stosowania Umowy przejściowej o partnerstwie między Wspólnotą Europejską, z jednej strony, a państwami Pacyfiku, z drugiej (Dz.U. L 272 z 16.10.2009, s. 1).

(7) Przystąpienie Tonga do umowy przejściowej o partnerstwie należy zatwierdzić w imieniu Unii, z zastrzeżeniem złożenia przez Tonga aktu przystąpienia zgodnie z art. 80 ust. 2 tej umowy,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

1. Przystąpienie Tonga do Umowy przejściowej o partnerstwie między Wspólnotą Europejską, z jednej strony, a państwami Pacyfiku, z drugiej strony (zwanej dalej „umową przejściową o partnerstwie") zostaje niniejszym zatwierdzone w imieniu Unii, z zastrzeżeniem złożenia przez Tonga aktu przystąpienia zgodnie z art. 80 ust. 2 tej umowy.

2. Przewodnicząca Komisji, w imieniu Unii, powiadamia strony umowy przejściowej o partnerstwie oraz Tonga o zatwierdzeniu przez Unię przystąpienia Tonga do umowy przejściowej o partnerstwie.

3. Tekst oferty dostępu do rynku złożonej przez Tonga jest dołączony do niniejszej decyzji.

Artykuł 2

1. Do celów tymczasowego stosowania umowy przejściowej o partnerstwie między Unią a Tonga przewodnicząca Komisji dokonuje – w imieniu Unii – notyfikacji, o której mowa w art. 76 ust. 3 umowy przejściowej o partnerstwie.

2. Unia i Tonga rozpoczynają tymczasowo stosowanie umowy przejściowej o partnerstwie 10 dni po dokonaniu wzajemnej notyfikacji na piśmie o zakończeniu niezbędnych do tego celu procedur wewnętrznych, zgodnie z ust. 1.

Artykuł 3

Zatwierdzenia przystąpienia Tonga do umowy przejściowej o partnerstwie nie można interpretować jako przyznającego prawa lub nakładającego obowiązki, na które można bezpośrednio powoływać się w sądach lub trybunałach Unii lub państw członkowskich.

Artykuł 4

Niniejsza decyzja wchodzi w życie z dniem jej przyjęcia.

Sporządzono w Brukseli dnia […] r.

W imieniu Rady
Przewodniczący